

Dočká se policie a armáda řízeného personálního procesu?

Antonín Rašek

Do napětí kolem koaličních záměrů souvisejících se služebními náležitostmi vojáků, policistů a hasičů zasáhla jako tragická podoba deus ex machina povodeň. Nový místopředseda vlády a ministr vnitra Radek John a ministr obrany Alexandr Vondra mohli na vlastní oči vidět, jak se s takovou živelnou pohromou dokáží vypořádat profesionálové i dobrovolníci spadající pod jejich resorty. A přesvědčili se, jako tomu bylo v minulosti mnohokrát, o jejich profesionalitě a obětavosti.

V minulosti jsme pro takové události i jiná určení měli civilní obranu jako součást armády. Účinně např. zasahovala při protržení hráze Dunaje v roce 1965, kde bylo nasazeno 11 tisíc vojáků. Po listopadu 1989 byla na ministerstvu obrany pod vedením Jaroslava Jandy zpracována koncepce komplexního záchranného systému. Od roku 2000 přešla povinnost vytvářet Integrovaný záchranný systém (IZS) na ministerstvo vnitra a její páteř - Hasičský záchranný sbor. Pevnou součástí IZS je účast vojáků a policie.

Vláda se ve svém programovém prohlášení zavázala, že „bude optimalizovat schopnosti a prohlubovat součinnost prvků IZS a v jeho rámci vytvářet podmínky pro udržení stávajících schopností AČR tak, aby byla v maximální možné míře zabezpečena ochrana životů, zdraví obyvatelstva a majetku pro případy živelních pohrom či technologických havárií.“

Chybí ale konkrétní představa. V roce 2007 byly totiž některé záchranné prapory vytvořené z pluků civilní obrany přes protesty krajů zrušeny nebo změněny na lehké motorizované prapory. To oslabilo pomoc armády IZS.

Přesto lze konstatovat, že občanská veřejnost a bezpečnostní komunita považuje IZS za jeden z mála optimálně fungujících systémů společnosti a státu. Tím spíše by měla nová koaliční vláda jednat s příslušníky jednotlivých součástí tohoto systému citlivě. Vše je totiž na prvním místě závislé na jeho personální struktuře. Ta je často velmi rozdílná. Podmiňuje ji kvalita řízeného personálního procesu. Bohužel pokud jde o policii a armádu, po celou historii Československa a České republiky v nich obvykle probíhal neřízený personální proces, v některých historických obdobích (1918, 1939, 1945, 1948, 1968, 1989) docházelo i k zásadním personálním obměnám, kdy odcházela podstatná část vojáků a policistů, kteří byli nahrazováni mladými a nezkušenými, takže se postupně vytvářel tzv. dvouhrbý personální model se zápornými důsledky pro výkon pracovních profesijních rolí. Základ k řízenému personálnímu procesu byl sice např. v armádě založen za ministra Luboše Dobrovského, ale záhy opuštěn.

U hasičských sborů byla situace lepší, jsou proto i výkonnější, nebyly tak v centru politické pozornosti a navíc jejich součástí jsou dobrovolné sbory, doplňované novými věkovými kohortami na základě spontánního zájmu.

Poučení z historie a současnosti není tedy tak složité: zvláště armáda a policie by se měly dožít řízeného personálního procesu, tj. plynulého propouštění a přijímání nových příslušníků, aby v nich bylo věkově vyvážené složení. Není to ale zas tak jednoduché, personalistika je disciplína, jejíž základem je řada spíše nedoceněných společenských věd. Prvním krokem je vrátit se k zákonu č. 221/1999 Sb. Je totiž nejvyšší čas na společný zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a vojáků; měl by nejen jejich povinnosti a služební náležitosti sjednocovat, ale podle specifických nároků služby i spravedlivě diferencovat.

Autor je sociolog